

Цисар Андрей. Конфигурационные возможности концепта BERUFSWAHL в современном немецкоязычном рекламном дискурсе. На основании существующих в современной лингвистике учений о концептах и концептосистемах автор рассмотрел в статье результаты исследований конфигурационных способностей концепта BERUFSWAHL (выбор профессии) в современном немецкоязычном рекламном дискурсе, который является институциональным, информативным, прагматически обостренным, ориентированным на массового адресата – субъекта выбора профессии. В ходе исследований установлено, что концепт BERUFSWAHL образует в данном типе дискурса конфигурационные связи с рядом концептов, имеющих позитивный оценочный компонент, которые в первую очередь отображают ценности современного западноевропейского немецкоязычного социума. Такие дискурсивные конфигурации концептов обеспечивают успех как рациональных, так и эмоциональных рекламных стратегий. Кроме того, в статье намечены перспективы дальнейших исследований концептов адресата и адресанта рекламы через взаимодействие концепта BERUFSWAHL с другими концептами в рамках данного типа дискурса.

Ключевые слова: рекламный дискурс, рациональные и эмоциональные стратегии рекламы, концепт, вербализация концептов, профилизация концептов, дискурсивные конфигурации концептов.

Tsisar Andriy. Configurational Possibilities of the Concept BERUFSWAHL in the Modern German-Language Advertising Discourse. The article deals with the results of the configurational possibilities research of the concept BERUFSWAHL (occupational choice) in the modern German-language advertising discourse which is institutional, anthropocentric, informative, pragmatically keen and oriented on a mass addressee who is the subject of the occupational choice. The research has been undertaken in terms of existing linguistic studies of concepts and conceptual systems and their functioning in the discourse. It allows to establish that in the given type of discourse the concept BERUFSWAHL generates configurational connections with a number of concepts which have a positive valuation component and represent in the first place the values of the modern West European German-speaking community. Such discursive configurations of concepts ensure the success of rational as well as emotional advertising strategies. Additionally the author outlines the perspective of subsequent researches concerning the addressee and the addresser of the advertisement through the interaction of the concept BERUFSWAHL with other concepts in this type of discourse.

Key words: advertising discourse, rational and emotional advertising strategies, concept, verbalization of concepts, profilisation of concepts, discursive configurations of concepts.

УДК 811.111'342

Ірина Чарікова

ВПЛИВ ПРАГМАТИЧНИХ ЗМІННИХ І СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ НА АКТУАЛІЗАЦІЮ ІНТОНАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ АНГЛІЙСЬКИХ ВИСЛОВЛЕНЬ-ПОДЯК

У статті розглянуто проблему варіативності інтонаційної організації мовлення. Прагматичні змінні й соціальний статус комунікантів визначають як фактори впливу на актуалізацію інтонаційної моделі англійських висловлень-подяк. Результати узагальнення даних акустичного аналізу, докладно описані в статті, підтверджують дані аудиторського аналізу й дають можливість виявити найтиповіші ознаки інтонаційної моделі висловлення-подяки. Локалізація і рівень тонального максимуму (при диференціації прагматичної спрямованості висловлень-подяк і соціального статусу мовця); тональний діапазон інтоногрупи, а також рівень її початку й завершення (при диференціації соціального статусу мовця та емоційної насиченості висловлень) і локалізація максимуму інтенсивності на найбільш функціонально релевантних ділянках інтоногрупи (диференціація за соціальним статусом мовця) визначено автором як варіативні ознаки просодичної організації висловлень-подяк.

Ключові слова: акустичний аналіз, прагматична змінна, соціальний статус, термінальна ритмогрупа, тональний діапазон інтоногрупи, локалізація максимуму інтенсивності.

Постановка наукової проблеми та її значення. Одна з пріоритетних галузей сучасної лінгвістики – живе усне мовлення. Яскравим проявом усного спілкування і відображенням усіх його основних характеристик слугує діалог, який виступає основною формою вербальної комунікації. Останніми десятиліттями діалог перестав бути лише лінгвістичним терміном. Жива безпосередня комунікація здійснюється в різних сферах людського життя. Сьогодні

підвищився інтерес лінгвістів до таких важливих проблем, як комунікативні стратегії, репрезентація категорії ввічливості, особливості мовлення, яке звучить, міжкультурне спілкування та низки інших [2; 5–6].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Висловлення подяки неодноразово ставало предметом дослідження представників різних шкіл і напрямків вітчизняного та зарубіжного мовознавства, кожен із яких досліджував окремий аспект цієї одиниці мовлення. Так, учені розглядали подяку в межах ширшої проблематики складника ефективності мовленнєвої комунікації [7] і проблематики функціонування висловлень подяки як окремого мовленнєвого жанру [4]; у межах інтенсифікованих висловлень [1] і як узятий поза мовленнєвою варіативністю комунікативний акт [3].

Мета й завдання статті. Обрана тема дослідження – актуальна у світлі проблеми ефективності мовленнєвої комунікації. Мовленнєві одиниці міжнаціонального спілкування, до яких належить висловлення-подяка, допомагають організувати процес комунікації, а їх відповідне інтонаційне оформлення визначає тональність спілкування і його успішність загалом.

Об'єкт дослідження – розмовне діалогічне мовлення, яке характеризується елементами клішованості, стереотипності, а також вирізняється високим ступенем експресивності. **Предмет** – інтонаційні особливості висловлення-подяки. Актуальність вибору предмета дослідження визначаємо важливістю ролі досліджуваних одиниць у процесі комунікації. Подяка, як регулятор мовленнєвого спілкування, – інформаційно насичена одиниця, яка здатна виражати ті соціальні ролі, які людина виконує в суспільстві.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Акустичний аналіз підтверджує основний висновок аудитивного аналізу щодо локалізації тонального максимуму в різних прагматичних видах ВП переважно на наголошеному складі термінальної ритмогрупи й такту. Узагальнення даних акустичного аналізу демонструють залежність локалізації тонального максимуму у висловленнях від соціального статусу мовця.

Характерно, що частіше тональний максимум трапляється на наголошеному складі першої ритмогрупи у ВП, актуалізованих мовцями з вищим соціальним статусом, а саме: у подяках-вибаченнях, подяках-проханнях і подяках-відмовах (по 17,26 %). Рекурентність локалізації максимальних показників частоти основного тону в такті для власне подяк і подяк-підтверджень згоди, актуалізованих мовцями цієї соціальної групи, становить 9,03 %. Частотність локалізації максимумів частоти основного тону в ядрі в межах описуваної соціальної групи мовців розподілена за прагматичними видами ВП в оберненому співвідношенні: по 17,26 % для власне подяк і подяк-підтверджень згоди і по 9,03 % – для подяк-вибачень, подяк-прохань і подяк-відмов.

У ВП, актуалізованих мовцями з рівним соціальним статусом відносно статусу слухача, простежуємо переважне домінування ядра як місця локалізації максимумів частоти основного тону серед усіх досліджуваних видів ВП за комунікативною настановою. Найвищі показники рекурентності локалізації описуваного параметра зафіксовано в подяках-вибаченнях, подяках-проханнях і подяках-відмовах – по 25,06 %. У власне подяках і подяках-підтвердженнях згоди максимуми частоти основного тону локалізуються з рівновеликою частотою – по 17,26 %, наявність максимумів частоти основного тону в першій ритмогрупі цих видів висловлень невелика – 9,03 %.

У межах групи ВП, реалізованих мовцями з нижчим соціальним статусом, тональні максимуми найчастіше локалізуються в ядерній ритмогрупі подяк-вибачень, подяк-прохань, подяк-відмов, а от серед власне подяк і подяк-підтверджень згоди чіткого переважання певного місця зосередження тональних максимумів не простежилося: ці види подяк демонструють однакову частоту описуваного просодичного параметра в ядрі, будь-якій (крім першої) ритмогрупі й передтакті (по 9,03 %). Показово, що локалізацію максимуму частоти основного тону зафіксовано в передтакті саме серед ВП, актуалізованих мовцями з нижчим соціальним статусом, причому майже всіх представлених прагматичних видів.

Отже, проаналізувавши дані розподілу максимальних тональних показників серед функціонально значущих ділянок інтоногрупи, можна констатувати, що, по-перше, найбільш функціонально навантажені перша та ядерна ритмогрупи і, по-друге, варіативність описуваного параметра залежить і від прагматичної спрямованості, і від соціального статусу мовця.

Під час зіставлення величин максимуму частоти основного тону у ВП, що реалізували мовці з вищим соціальним статусом, стає очевидним переважання середньо-зниженого тонального рівня у всіх (крім подяк-підтверджень згоди) прагматичних видах ВП і середньо-підвищеного рівня в подяках-підтвердженнях згоди в рівних відсоткових долях (по 17,26 %).

У ВП, що актуалізували мовці з рівним соціальним статусом, також домінують середньо-знижений і середньо-підвищений рівні актуалізації тонального максимуму. При цьому розподіл чисельних показників середньо-зниженого тонального рівня за прагматичними видами ВП ідентичний з його розподілом у попередній соціальній групі ВП. Середньо-підвищений рівень було зареєстровано в рівних відсоткових частках (по 9,03 %) у всіх видах ВП (крім подяк-вибачень). Однак, на відміну від попередньої групи, тональний максимум було зафіксовано й на низькому рівні – по 9,03 % у подяках-вибаченнях, подяках-проханнях, подяках-підтвердженнях згоди.

У ВП третьої групи мовців домінування максимуму частоти основного тону в певній рівневій зоні зафіксовано не було: розподіл числових показників цього просодичного параметра надто розсіяний за зонами. Відзначимо лише характерну широку варіативність максимальних показників частоти основного тону у ВП, актуалізованих нижчими за соціальним статусом мовцями: від його високого рівня у власне подяках (17,26 %) до екстранизького – у подяках-відмовах (9,03 %).

Отже, за такою просодичною ознакою, як максимум частоти основного тону типовою зоною реалізації є середньо-знижений і середньо-підвищений тональні рівні при стабільному домінуванні першого. Аналіз також показав, що зі зниженням соціального статусу мовця під час вираження подяки розширюється варіативність зазначеного просодичного параметра.

За напрямом руху тону в шкалі чисельно домінують спадна (у реалізаціях мовців з вищим із нижчим соціальним статусом) і рівна (у реалізаціях мовців рівного соціального статусу) моделі. При цьому найбільш розсіяні за напрямом руху тону показники в межах висловлювань мовців із нижчим соціальним статусом.

Конфігурацію тону в шкалі представлено такими моделями: спадно-висхідна, висхідно-спадна, хвилеподібна. Як свідчать дані, частотно переважає висхідно-спадна конфігурація тону, що співвідноситься із загальним напрямом мелодії при вираженні сорому. Другою за частотністю виступає хвилеподібна форма, загальний вищий відсоток якої зареєстровано в групі ВП, що актуалізовані мовцями з вищим соціальним статусом. Проте значна дисперсія показників реалізації цієї ознаки за різними прагматичними видами ВП не дає підстав вважати її інваріантною просодичною характеристикою зазначеної групи досліджуваних висловлень. Спадно-висхідна конфігурація тону в шкалі представлена незначним відсотком у нижчій за соціальним статусом мовців групі (9,03 % від загальної кількості експериментальних актуалізацій у межах зазначеної групи).

Результати частоти актуалізації форми тону в термінальній ритмогрупі різних за чинником “соціальний статус мовця” ВП засвідчують найбільшу рекурентність спадно-рівної та висхідно-спадної конфігурацій тону на аналізованій ділянці ВП. Їхнє переважання особливо помітне в реалізаціях власне подяк, подяк-прохань, подяк-вибачень мовцями вищого соціального статусу й подяк-підтверджень згоди та подяк-вибачень мовців рівного соціального статусу. Наступними за частотністю ідуть спадно-висхідна та спадна опукла моделі форми тону. Для подяк-відмов і подяк-підтверджень згоди, реалізованих мовцями з нижчим соціальним статусом, типова висхідно-спадно-висхідна конфігурація тону (по 17,26 %). Відзначимо, що дистрибуція чисельних показників інших моделей форми тону досить розсіяна, максимальний відсоток їх уживання не перевищує 9,03 %.

Характеристики частоти актуалізацій тонального рівня початку інтоногрупи ВП різних прагматичних видів показують, що найтипівіші середньо-підвищений і середньо-знижений тональні рівні. При цьому максимальними чисельними показниками (25,06 %) середньо-зниженого тонального рівня позначені подяки-прохання та подяки-вибачення мовців рівного соціального статусу та подяки-підтвердження згоди мовців вищого соціального статусу. Як показують дані, зі зниженням соціального статусу мовців відсоткова рекурентність середньо-підвищеного тонального рівня початку інтоногрупи зменшується. Динаміка зміни рекурентності низького тонального рівня має обернений характер: зі зниженням соціального статусу мовця його частота зростає. Менш частотний високий та екстрависокий рівні початку. Останній було зафіксовано в межах подяк-прохань, подяк-вибачень і подяк-відмов, які реалізували мовці з нижчим соціальним статусом, що пояснюється меншою здатністю мовців цієї соціальної групи контролювати емоції під час висловлення подяк.

Числові показники рекурентності тональних рівнів початку й завершення термінального тону засвідчує, що найтипівіші для актуалізацій ВП – середньо-знижений тональний рівень початку, найвищий показник якого було зафіксовано при реалізації подяк-підтверджень згоди мовцями нижчого соціального статусу (25,06 %). Другий за рекурентністю – середньо-підвищений рівень початку термінального тону. В ньому зареєстровано високі значення (17,26 %) при реалізації подяк-відмов мовцями вищого соціального статусу та власне подяк мовцями рівного соціального статусу. Низький рівень характерний на початку термінального тону в подяках-проханнях і подяках-вибаченнях мовців із нижчим соціальним статусом (його частотність складає 17,26 %). Результати дослідження доводять відсутність екстрависокого й екстранизького рівнів початку термінального тону у всіх прагматичних видах ВП.

Екстранизький рівень завершення термінального тону характерний, хоча й у незначному відсотку (9,03 %), для власне подяк і подяк-відмов мовців нижчого соціального статусу та подяк-відмов у реалізації мовців вищого соціального статусу. Що ж до екстрависокого рівня, то він, аналогічно до подібного рівня початку термінального тону, відсутній у ВП різних соціальних груп. Нехарактерний рівень завершення термінального тону ВП також високий тональний рівень. Домінантним за частотністю виявився низький тональний рівень, загальну високу рекурентність якого зафіксовано в усіх групах ВП, виділених за соціальним чинником. Дистрибуція показників частоти середньо-підвищеного та середньо-зниженого тональних рівнів підтверджує їх високу рекурентність у кожній із груп ВП, виділених за соціальним статусом мовця.

Дані аналізу актуалізацій тонального діапазону щодо всієї вибірки висловлень, які вимовили адресанти подяки різних соціальних статусів, засвідчують домінування середнього діапазону інтоногрупи, найвищі відсоткові частки якого було зафіксовано в подяках-відмовах мовців вищого соціального статусу (25,06 %) та у власне подяках, подяках-проханнях, подяках-вибаченнях мовців із рівним соціальним статусом (по 25,06 %). Другий за рекурентністю – розширений діапазон, причому чим вищий соціальний статус мовців, тим ширший тональний діапазон інтоногрупи. Висловлення мовців нижчого соціального статусу найбільшою мірою (порівняно з двома іншими соціальними групами ВП) представлені звуженим діапазоном. Отже, тональний діапазон ВП корелює зі соціальним статусом мовців. Широкий і вузький діапазони не характерні для ВП.

Частотні показники щодо актуалізації інтервалу “передтермінальна частина – ядро” також демонструють високий відсоток актуалізації вузького позитивного інтервалу на описуваній ділянці синтагми. Проте переважання в цьому випадку було зафіксовано в малій зоні негативного інтервалу. Найвищим відсотком актуалізації вказаного інтервалу – 25,06 % – марковані подяки-відмови мовців із нижчим соціальним статусом. Відсоток рекурентності в інших зонах негативного інтервалу не перевищує 9,03 %, а в різних рівневих зонах позитивного інтервалу варіює в межах 9,03 % – 17,26 %. Реалізації ВП, у яких зафіксовано відсутність шкали, – значно менш рекурентні.

Узагальнені дані експерименту щодо частоти реалізації середньозвукової тривалості інтоногрупи різних прагматичних видів ВП свідчать про домінування короткої та мінімальної середньозвукової тривалості інтоногрупи досліджуваних висловлювань. Зі зниженням соціального статусу мовців простежується тенденція до підвищення середньозвукової тривалості інтоногрупи.

У висловленнях мовців із нижчим соціальним статусом, на відміну від висловлювань двох інших груп ВП, виділених за соціальним чинником, було зареєстровано наявність середньої середньозвукової тривалості у власне подяках (9,03 %) і подяках-підтвердженнях згоди (17,26 %). Випадки короткої та мінімальної середньозвукової тривалості простежуються майже з однаковою рекурентністю в межах своїх зон реалізації ознаки серед різних прагматичних видів ВП мовців із вищим і рівним соціальним статусом.

Жодного випадку збільшеної та максимальної середньозвукової тривалості для ВП мовців будь-якого соціального статусу зафіксовано не було, що можна розцінювати як інваріантну ознаку всіх функціонально-семантичних видів ВП.

Показники актуалізації швидкості зміни частоти основного тону в термінальній ритмогрупі, отримані під час аналізу інструментальних даних, говорять про те, що у ВП мовців із вищим соціальним статусом домінує середня швидкість зміни частоти основного тону з найвищими показниками в подяках-вибаченнях, подяках-проханнях (25,06 %) і власне подяках (17,26 %) та мала швидкість: її найвищою частотністю марковані подяки-підтвердження згоди (17,26 %).

У межах ВП, актуалізованих мовцями з рівним соціальним статусом, найбільший відсоток середньої швидкості зміни частоти основного тону в термінальній ритмогрупі зареєстровано в подяках-проханнях, подяках-вибаченнях, подяках-підтвердженнях згоди (по 17,26 %). Аналогічна рекурентність малої швидкості зміни частоти основного тону серед ВП описуваної соціальної групи властива власне подякам і подякам-відмовам.

Найбільш рекурентними швидкостями зміни частоти основного тону в ВП мовців нижчого соціального статусу були визначені середня – серед подяк-підтверджень згоди, мала – серед подяк-відмов, мінімальна – серед власне подяк і нульова – серед подяк-прохань та подяк-вибачень (по 17,26 %). Слід відзначити, що найменшою частотою репрезентовано максимальну та нульову швидкості зміни частоти основного тону в термінальній ритмогрупі.

Як свідчить аналіз числових даних рекурентності рівня інтенсивності ВП максимальною частотою вживання для ВП в реалізації мовців вищого соціального статусу позначені малий рівень інтенсивності серед власне подяк (25,06 %), подяк-прохань, подяк-вибачень, подяк-підтверджень згоди (по 17,26 %) і середній рівень – серед подяк-відмов, показник рекурентності якого складає 17,26 %. У другій групі ВП, виділеній за чинником соціального статусу мовців, було також зареєстровано найвищі показники середнього (для подяк-прохань, подяк-вибачень, подяк-підтверджень згоди) і малого (власне подяки й подяки-відмови) рівнів інтенсивності. У межах ВП мовців нижчого соціального статусу простежується аналогічний розподіл максимальних значень у відповідних зонах середнього рівня інтенсивності серед прагматичних видів, за винятком подяк-підтверджень згоди, у яких переважає великий рівень інтенсивності. Отримані результати дослідження підтверджують нетиповість максимальної зони середнього рівня інтенсивності для актуалізацій ВП мовцями будь-якого соціального статусу.

Числові значення рекурентності актуалізації діапазону інтенсивності інтоногрупи досліджуваних висловлювань засвідчують переважання певного діапазону інтенсивності висловлень корелює із соціальним статусом мовців, що їх вимовляють. Так, у межах першої групи ВП очевидне переважання розширеного діапазону, а другим за рекурентністю – середній. Для висловлень другої групи ВП, виділеної за соціальною характеристикою мовців, найбільш проміантним виступає середній діапазон інтенсивності, а розширений – менш частотний. Щодо групи ВП, реалізованої мовцями з нижчим соціальним статусом, то чіткого переважання рекурентності певного діапазону інтенсивності цих висловлень ми не

простежили (діапазон їх інтенсивності коливається від розширеного до вузького, а частотні показники варіюють у межах 9,03 % – 17,26 %).

Порівняльний аналіз даних щодо діапазону ВП дозволяє дійти висновку про певну просодичну спільність різних видів ВП, що створюється функціонуванням двох рівнозначно актуалізованих у них діапазонів – розширеного та середнього. Крім того, при зіставленні діапазону інтенсивності синтагми в різних видах ВП можна дійти висновку, що існує загальна тенденція до звуження діапазону інтенсивності синтагм ВП зі зниженням соціального статусу мовців.

Аналіз показників щодо частотності локалізації максимуму інтенсивності ВП дає підстави констатувати, що ВП у реалізації мовців вищого соціального статусу характеризуються сильним початком: переважає перша ритмогрупа як місце локалізації максимуму інтенсивності. Висловлення, актуалізовані мовцями з нижчим соціальним статусом, контрастують із попередньою групою за місцем локалізації інтенсивності: воно переміщується на ядерний склад. Показники ж рекурентності цієї просодичної ознаки у висловлюваннях третьої соціальної групи більш розсіяні по різних ділянках інтоногрупи, хоча ядерний склад і виділяється як основне місце локалізації максимуму.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Узагальнення результатів проведеного акустичного аналізу дає підстави констатувати, що найтипівішими ознаками інтонаційної моделі ВП слід уважати: локалізацію максимуму частоти основного тону в першій і термінальній ритмогрупах; середньо-підвищений і середньо-знижений рівні максимуму частоти основного тону; середній і низький передтакт рівної конфігурації та низький передтакт спадної і висхідної конфігурації; рівний такт; висхідно-спадну, спадну, хвилеподібну та рівну шкалу; спадно-рівну та висхідно-спадну конфігурацію тону в термінальній ритмогрупі; середньо-знижений рівень початку термінального тону; середньо-знижений і низький рівень завершення термінальної ритмогрупи; середній діапазон інтоногрупи; вузький і звужений позитивний та малий негативний інтервал “передтермінальна частина – ядро”; мінімальну середньозвукову тривалість інтоногрупи; середню та малу швидкість зміни частоти основного тону; малий і середній рівень інтенсивності середнього та розширеного діапазону з локалізацією її максимуму на найбільш функціонально релевантних ділянках інтоногрупи – ядерному складі та першій ритмогрупі.

Джерела та література

1. Алексієвць О. М. Просодичні засоби інтенсифікації висловлень сучасного англійського мовлення : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. М. Алексієвць ; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К. : [б. в.], 1999. – 20 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., доп. – К. : ВЦ “Академія”, 2009. – 376 с.
3. Белодед О. Р. Структурно-семантические и коммуникативно-прагматические особенности высказываний благодарности : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. Р. Белодед ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченка. – К. : [б. и.], 1990. – 38 с.
4. Бердникова А. Г. Речевой акт благодарности: когнитивный и семантико-прагматический аспекты : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / А. Г. Бердникова ; Новосиб. гос. пед. ун-т. – Новосибирск : [б. и.], 2005 – 23 с.
5. Бондаренко К. В. Лінгвопрагматичний аспект конфліктного англомовного дискурсу (сфера сімейного спілкування) [Електронний ресурс] / К. В. Бондаренко // Вісник НУК : електронне вид. Сер. “Прикладна лінгвістика-2007: проблеми і рішення”. – Режим доступу : <http://ev.nuos.edu.ua/contentngvopragmatichniiiaspektkonanglomovnogo-diskursu>
6. Корольова А. В. Стратегії і тактики комунікативної поведінки учасників спілкування в ситуаціях конфлікту / А. В. Корольова // Studia Linguistica : зб. наук. пр. Вип. 1 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Вид.-поліграф. центр “Київ. ун-т”, 2008. – С. 48–53.
7. Сальникова О. Е. Комбинированные речевые акты в англоязычном дискурсе : функционально-семантический и лингвокультурный аспекты : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. Е. Сальникова. – М. : [б. и.], 2005. – 24 с.

Чарикова Ирина. Влияние прагматических переменных и социального статуса на актуализацию интонационной модели английских высказываний-благодарности. В статье рассматривается проблема

вариативности интонационной организации речи. Прагматические переменные и социальный статус коммуникантов определены как факторы влияния на актуализацию интонационной модели английских высказываний-благодарности. Результаты обобщения данных акустического анализа, детально представленные в статье, подтверждают данные аудиторского анализа и дают возможность выявить самые типичные черты интонационной модели высказывания-благодарности. Локализация и уровень тонального максимума (при дифференциации прагматической направленности высказывания-благодарности и социального статуса говорящего); тональный диапазон интоногруппы, уровень её начала и окончания (при дифференциации социального статуса говорящего и эмоциональной насыщенности высказываний) и локализация максимума интенсивности на наиболее функционально релевантных отрезках интоногруппы (дифференциация по социальному статусу говорящего) определены автором как вариативные черты просодической организации высказываний-благодарности.

Ключевые слова: акустический анализ, прагматическая переменная, социальный статус, терминальная ритмогруппа, тональный диапазон интоногруппы, локализация максимума интенсивности.

Charikova Iryna. Influence of the Pragmatic Type of the Utterance and of the Social Status on the Actualization of the Intonation Model of the English Gratitude Expressions. The article deals with the problem of variation of the speech intonation organization. Pragmatic variables and a social status of the communicants are defined as the factors influencing actualization of the intonation model of the English gratitude utterances. The results of the acoustic analysis presented in the article confirm the results of the auditory analysis and provide grounds to reveal the most typical features of the intonation model of the English gratitude utterances. Localization and level of the tone maximum (for the differentiation of the pragmatic aim and social status of the gratitude utterance); tone range of the intonation group, level of its beginning and finishing (for the differentiation of the social status of the speaker and emotional colouring of the utterance) and localization of the intensity maximum on the mostly functionally relevant segments of the intonation group (for the differentiation of the social status of the speaker) are determined by the author as the variable features of the prosodic organization of the English gratitude utterances.

Key words: acoustic analysis, pragmatic type, social status, terminal rhythmic group, tone range of the intonation group, localization of the intensity maximum.